181944

หัวข้อวิทยานิพนธ์	วิถีชีวิตแรงงานประมงต่างด้าว : กรณีศึกษาลูกเรือประมงสัญชาติพม่าในชุมชนชาวประมงปากน้ำหลังสวน จังหวัดชุมพร
ผู้วิจัย	นนทพัทธ์ นุริตมนต์
ระดับการศึกษา	ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาสังคมศาสตร์เพื่อการพัฒนา
พ.ศ.	2549
ประธานกรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.เฉียบ ไทยยิ่ง
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ รังสรรค์ ทิมพันธุ์พงษ์
กรรมการที่ปรึกษา	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ วัฒนา ศรีสัตย์วาจา

วัตถุประสงค์ของการศึกษา "วิถีชีวิตแรงงานประมงต่างด้าว : กรณีศึกษาลูกเรือประมงสัญชาติพม่าในชุมชนชาวประมงปากน้ำหลังสวน จังหวัดชุมพร" เพื่อศึกษาและทำความเข้าใจวิถีชีวิตลูกเรือประมงสัญชาติพม่าทุกแง่มุม ตั้งแต่ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศพม่า ชีวิตความเป็นอยู่ในประเทศไทย และความคาดหวังของชีวิตในอนาคต ใช้ระเบียบวิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ ประกอบกับการเก็บข้อมูลทางมานุษยวิทยา ศึกษาภาคสนามแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วมในเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในชีวิตประจำวัน โดยการพักอาศัยในชุมชนชาวประมงและร่วมลงเรือประมงออกจับสัตว์น้ำทะเลเพื่อความสะดวกในเก็บรวบรวมข้อมูล จากเทคนิคการสังเกต สัมภาษณ์ และการสนทนากลุ่ม ใช้เวลาศึกษาภาคสนามประมาณ 8 เดือน เริ่มตั้งแต่ เดือนมีนาคม ถึง เดือนพฤศจิกายน ครอบคลุมเวลาที่เกี่ยวเนื่องในการดำเนินชีวิต และการทำประมงทะเลทั้งในเขตและนอกเขตจังหวัดชุมพร

ผู้ศึกษาพิจารณาเลือกชุมชนชาวประมงปากน้ำหลังสวนเป็นพื้นที่ศึกษา จากเหตุผลด้านพื้นที่ที่ศึกษาเป็นแหล่งรวมกลุ่มแรงงานประมงต่างด้าวสัญชาติพม่าในกิจการประมงทะเล และอุตสาหกรรมต่อเนื่องประมง เก็บข้อมูลจากลูกเรือประมงสัญชาติพม่าที่มีใบอนุญาตทำงาน มีที่พักอาศัยในชุมชนชาวประมงและพอที่จะสื่อสารภาษาไทยได้ โดยใช้การสุ่มแบบเจาะจง (Purposive Sampling) จำนวน 10 คน ตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้าด้านข้อมูล ด้านผู้วิจัยและด้านวิธีรวบรวมข้อมูลเพื่อความถูกต้องและความน่าเชื่อถือของข้อมูลในการวิเคราะห์และนำเสนอผลการวิจัย

ผลการศึกษาทั้ง 3 ด้านพบว่า ลูกเรือประมงสัญชาติพม่าส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ แต่งงานมีครอบครัวอยู่ในประเทศพม่า อพยพย้ายถิ่นฐานเข้ามาประเทศไทยอยู่ในช่วงอายุประมาณ

181944

13 - 33 ปี ได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานจากโรงเรียนประมาณเกรด 6 (ประถมศึกษาของไทย) บางคนได้รับการศึกษาจากวัดมีความรู้พออ่านออกเขียนได้ ส่วนใหญ่อพยพย้ายถิ่นฐานมาจากเมืองทวายทางตอนใต้ของประเทศพม่าเดินทางด้วยเรือโดยสารประเภทต่าง ๆ จากเกาะสองเข้ามาสะพานปลาจังหวัดระนองด้วยเหตุผลด้านความสะดวกและปลอดภัยในการเดินทาง สาเหตุหลักของการอพยพย้ายถิ่นฐานเกิดจากปัจจัยผลัก ด้านเศรษฐกิจของครอบครัวซึ่งประสบกับภาวะความยากจน ปัจจัยดึงดูดที่สำคัญคือรายได้จากการประกอบอาชีพและการมีงานทำในประเทศไทย อีกทั้งสภาพสังคมและวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้แรงงานสัญชาติพม่านิยมอพยพย้ายถิ่นฐานติดตามกันมา โดยอาศัยเครือข่ายนายหน้าหรือญาติพี่น้องที่มีประสบการณ์การเดินทางเข้ามาประเทศไทยเป็นผู้อำนวยความสะดวกในด้านการเดินทางและติดต่อหาแหล่งงานให้

ลูกเรือประมงชาวพม่าใช้เส้นทางอพยพย้ายถิ่นฐานตามเขตชายแดนไทย โดยการเคลื่อนย้ายไปยังแหล่งงานที่รองรับในภาคเกษตรกรรม และกรรมกรทั่วไป พักอาศัยใกล้บริเวณแหล่งงานทั้งการเช่าที่พักอาศัยและพักอาศัยในเรือประมง สามารถปรับตัวเข้าสภาพแวดล้อมได้ดี ใช้เวลาในการเรียนรู้การทำงานจากการออกทำประมงทะเลประมาณ 1 เที่ยว ก็สามารถเริ่มงานได้ โดยมีความคาดหวังถึงการก้าวขึ้นสู่ตำแหน่ง “ยี่ชิ้ว” หรือ “ได้ก๋ง” ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับประสบการณ์และความตั้งใจในการทำงานโดยมียี่ชิ้วไทยและพม่าคอยควบคุมดูแล แก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างใกล้ชิด ยามว่างจากการทำงานส่วนใหญ่นิยมพักผ่อนบริเวณที่พักอาศัยกับครอบครัว หรือการพักผ่อนตามสถานที่ต่าง ๆ ในชุมชนชาวประมง ร้านน้ำชาและโต๊ะสนุกเกอร์จึงเนืองแน่นไปด้วยลูกเรือประมงชาวพม่าแทบทุกวัน ลูกเรือประมงชาวพม่ายังคงปฏิบัติตามสังคมและวัฒนธรรมของตนเองทั้งการแต่งกาย ภาษา การบริโภค มีความศรัทธาต่อสิ่งศักดิ์สิทธิ์ตามความเชื่อของชาวพุทธพม่าอย่างเคร่งครัด ความสัมพันธ์ทางสังคมเป็นแบบไม่เป็นทางการ ต่างพึ่งพาอาศัยกันทางเศรษฐกิจเป็นหลัก ด้านความคาดหวังของชีวิตในอนาคต ส่วนใหญ่ต้องการทำงานและพักอาศัยในประเทศไทยต่อไปจนกว่าจะทำงานไม่ไหวหรือมีเงินเก็บมากพอที่จะกลับไปประกอบอาชีพ และอุทิศตนให้กับพุทธศาสนาด้วยการประพฤติปฏิบัติธรรมอย่างสม่ำเสมอ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้คือ สังคมไทยควรปรับเปลี่ยนทัศนคติต่อกลุ่มแรงงานประมงต่างด้าวด้วยการศึกษาและทำความเข้าใจสังคมและวัฒนธรรมในทุกแง่มุม ข้อค้นพบที่ได้จากการศึกษาโดยปราศจากอคติ จะช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจในทุกบริบทที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตแรงงานประมงต่างด้าวในประเทศไทย เพื่อเป็นแนวทางในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นและพัฒนาคุณภาพชีวิตแรงงานประมงต่างด้าวในสังคมไทยด้วยความยุติธรรมและเท่าเทียมกัน

181944

The purposes of this research were to study and understand the lifestyle of Burmese crews in different aspects such as their life in Burma, in Thailand and their future life expectation. Qualitative research had been used together with anthropologic data gathering, field studying with and without participation in everyday life such as staying at the fishermen community and participating in fishing in order to easily collect data from observation, interview and group discussion. The field study took 8 months from March to November in order to cover all living activities and sea fishery both inside and outside Chumphon province.

Paknamlangsuan fishermen community was selected to study because it was convenient to reach the data. In addition, it was the center of Burmese fishery labors in sea fishery business and continuous fishery industry. the data were collected from 10 Burmese crews who possessed working permit license, lived in the fishermen community and were able to fairly communicate in Thai language by using Purposive Sampling method. Then the data were checked in 3 aspects data aspect, researcher aspect, and aspect of data gathering in order to have the accurate and reliable data for analyzing and presenting the result.

The result showed that most Burmese fishery crews are Buddhist and got married in Burma. They immigrated into Thailand for working when they were about 13-33 years old with around 6th grade level (primary level in Thailand). Some literate labors had learnt from the temple

and migrated from Tawai where is the southern city of Burma. They usually traveled from Song Island by catching several types of boat to Sapanpla in Ranong. The main factor of this migration is their poverty including increasing family members and insufficient land for living earn while the major attractive factor in Thailand is higher working income. With similar society and culture, therefore, they usually and continuously immigrated into Thailand by using network of agents or relatives who had experience of working in Thailand in order that they could conveniently travel into Thailand and search for the job.

The Burmese fishery crews immigrated into Thailand along the frontier to agricultural workers and general labors. They could stayed near their workplace both by renting lodging and by staying in the boat so that they could get along well with the environment. The crews learned about working system from Thai and Burmese masters for about a trip. Afterward, they would start working with an expectation to get reliance and promotion from their employer to be the "master" of the shipping boat. However, it depended on their working experience and intention by having Burmese master to closely control, take care of and solve the problems. For entertainment and relaxation, most of them stay with their family at their lodging. When they had leisure time, they went out for relaxing at many places in the community. The Burmese fishery crews still keep their tradition and culture such as costume, language, eating and faith for sacred thing in order to bless them. They have informal social relation by economically depending on each other. For their life expectation, most of them hoped to continue working and living in Thailand unless they can no longer work or have enough money for going back to have their own business in Burma and behave as a good Buddhist.

This research recommended that Thai society must change its attitudes towards Foreign workers in fishing industry by trying to learn and to understand all aspects of their life such unbiased understanding should help to solve problem and to promote the quality of life of foreign workers in Thailand on a fair and equal basis.